

Stärk a-kassan

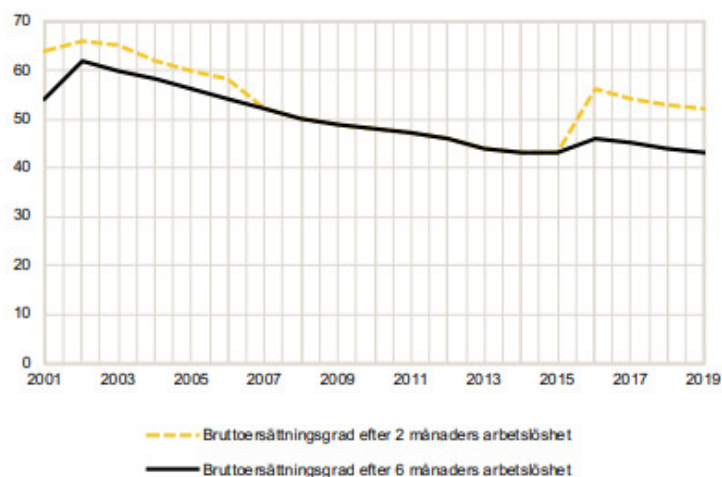
Vänsterpartiet vill att 80 procent av löntagarna ska få 80 procent av sin tidigare lön i ersättning vid arbetslöshet. Det kräver en kraftfull förstärkning av a-kassan.

En arbetslöshetsförsäkring som ger inkomstrygghet vid arbetslöshet är avgörande för att skapa starka och trygga löntagare. Arbetslöshetsförsäkringen har även en viktig roll i samhällsekonomin.

Arbetslöshetsförsäkringen har alltså flera syften. För den enskilde löntagaren ger a-kassan inkomstrygghet i övergången från ett arbete till ett annat. För löntagarna som kollektivt bidrar försäkringen till att förhindra underbudskonkurrens och att upprätthålla löner på en anständig nivå också i tider av hög arbetslöshet. Den dämpar också konjunkturedgångar, förbättrar arbetsmarknadens funktionssätt, har en positiv effekt på produktiviteten, ökar arbetskraftsutbudet och bidrar till ökad jämlikhet.

A-kassan har urholkats under lång tid och ger inte längre inkomstrygghet för en stor del av löntagarna. Diagrammet nedan visar hur ersättningsgraden sjunkit över tid i Sverige för att år 2019 endast ge strax över 50 procent av tidigare lön i arbetslöshetsersättning för en medellöntagare i privat sektor. Ersättningen var som lägst 2015 innan den dåvarande rödgröna regeringen höjde taket.

Diagram 2.1 Bruttoersättningsgrad i a-kassan efter 2 respektive 6 månaders arbetslöshet

Källa: LO (OECD)

Ersättningsnivåerna behöver höjas för att ge fler löntagare inkomsttrygghet vid arbetslöshet. Det räcker inte med att den tillfälliga höjningen permanentas. I takt med att löner och priser stiger måste a-kassan höjas och räknas upp, annars fortsätter a-kassan att urholkas.

Vänsterpartiets förslag

Vänsterpartiets mål är att 80 procent av löntagarna ska få 80 procent av sin tidigare lön vid arbetslöshet. Vi vill därför höja den högsta dagpenningen och grundbeloppet (tak och golv), indexera ersättningsbeloppen till löneutvecklingen, höja ersättningsnivån till 80 procent för hela ersättningsperioden samt för tid med aktivitetsstöd, förbättra kvalificerings- och ersättningsvillkoren och återinföra studerandevillkoret. Reformerna föreslås ske successivt enligt nedan:

2023:

- Återinför studerandevillkoret
- Permanenta de tillfälliga kvalificerings- och ersättningsreglerna som gällt under pandemin
- Avskaffa karensdagarna i a-kassan

2024:

- Ändra ersättningsnivån så att den uppgår till 80 procent under hela ersättningsperioden, även för den med aktivitetsstöd

2025:

- Höj taket i a-kassan för hela ersättningsperioden, även för den med aktivitetsstöd så att 80 procent av löntagarna hamnar under det. Samma år höjs grundbeloppet och ersättningarna i aktivitetsstödet i relation med höjningen av taket.

2026:

- Indexera ersättningsbeloppen till löneutvecklingen

Kostnaden beräknas till 3,5 miljarder kronor 2023; 5,1 miljarder kronor 2024; 7,7 miljarder kronor 2025 samt 8 miljarder kronor 2026.